63ste Jaargang No. 5112

DAGBLAD

AMIGOE DI CURAÇAO

Zaterdag 17 Mei 1947

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags: abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8 Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14 Oranjestad: tel. 38.

Bevin, Bidault en Nimitz behandelen de buitenlandse politiek

Nitti nog niet klaar

„Batakland voor Bataks"

Nieuw rumoer in Indie

BEVIN SPREEKT ONDUIDELIJK?

Pas op. Denk niet hardop.

Bevin verklaarde, dat hij de moeilijkheden op internationaal gebied niet wil verkleinen. Hij is noch optimistisch noch pessimistisch. Hij beweerde te lang in moeilijke zaken te hebben gezeten om de moed te verliezen voordat de definitieve breuk komt. „Ik heb het te dikwijls mede gemaakt, dat het elf uur was en 55 minuten". Hij had geen verwijt tegen de Sovjet-pers, maar wel tegen de pers van de Verenigde Staten.

BEVIN.
Kwaad op de pers.

Bevin zeide ook nog in het tweedaagse debat in het Huis, dat de publiciteit een van de grootste handicappen is in internationale problemen. „Ik hou niet van geheimen, maar ik heb in Moskou en in Parijs ondervonden, dat je zelfs niet hardop kunt denken of het staat in de koppen van de kranten."

Hij wees op het doodlopen van de conferentie over de Soedanquaestie. „Ik heb een vredesvoorstel aangeboden en wij kunnen niet verder gaan dan ik gegaan ben." In Duitsland kon het nog niet komen, volgens Bevin, tot een samenvoeging van de beide bezettingszones. De verkiezingen van de laatste tijd zijn daar ook van invloed op. Hij viel nog de vraag van Frankrijk om de Saar bij. „Ik hoop niet echter, dat men een blijvende inlijving van de Saar gaat eisen. En als ik dat zeg, dan zeg ik dat als vriend en hoop ik ook dat men het vriendelijk zal opvatten."

Wat Japan betreft, alles mag daar niet zo zijn, zoals wij het noodzakelijk zouden achten, maar toch is het onjuist om te denken, dat wij ons standpunt niet zowel in Washington als in Tokio bekend maken. Onze houding is van vitaal belang voor het Britse Imperium en voor de vrede van de wereld. Onze opinie is ondanks alles ongewijzigd ten opzichte van de landen, die wij onafhankelijk willen zien. En overal waar wij in dit uitgestrekt gebied van onze invloed kunnen doen laten gelden, willen wij medewerken aan een sociaal ontwikkeling en een opheffing van het sociaal leven en al was het alleen om onze economische en financiële belangen dan zou het reeds nodig zijn dat wij voortdurend belangstellen in deze landen.

Zouden onze belangen niet behartigd worden, het welzijn van die volken zou er onder lijden. Geen behartiging van de Britse belangen in het midden Oosten zou het welvaart van het Midden-Oosten geheel doen veranderen. Wij kunnen en moeten onze oude vriendschap met deze volken niet vergeten. Ik kan niet mijn stem geven voor een politiek, die de lonen zou verlagen en ook de koopkracht van Engeland zou verlagen. Laat ons onze tegenstanders vertellen in alle eerlijkheid wat hun actie voor gevolgen heeft voor de koopkracht van het volk (Londen, (AP) 16.5).

REDE VAN BEVIN.

Een samenvatting gevend van de rede van Bevin in het Parlement seint de AP-correspondent Tom Williams het volgende:

Bevin ziet Engeland nog altijd als een grote natie. Engeland is niet van plan uit het nabije Oosten te vertrekken. Hij beschuldigt de wereldpers, vooral de Noordamerikaanse pers, de conferentie van de Grote Vier belemmerd te hebben. 1948 Zal ook weer een moeilijk jaar zijn (Londen, (AP) 16.5).

BIDAULT.

Nadere berichten melden ons nog, dat Bidault op zijn eerste persconferentie liet uitkomen, dat er geen sprake is van oorlog, doch alléén maar een quaestie van wat voor vrede of de wereld krijgt. Het was onmogelijk om bemiddelaar te zijn tussen Oost en West. Hij wees erop, hoe Frankrijk en Engeland geholpen hadden opdat toch aan Frankrijk de economische hegemonie zou geschonken worden.

Dit had betrekking op de kooldistributie. Frankrijk had ook te weinig vrijheid om op deze conferentie te kunnen „manoeuvreren". Hij wees erop, dat de vrede met Italië en andere satellieten veertien maanden in beslag heeft genomen (Parijs, (AP) 16.5).

INTERVIEW VAN BIDAULT.

Latere telegrammen melden nog over het vraaggesprek van Bidault, dat Frankrijk niet een vereniging wenst van de Franse bezettingszone met de Britse of Noordamerikaanse bezettingszone. Frankrijk wenst ze alle vier op te heffen. Wel zijn er nu juist conferenties over de mogelijkheid van handelsrelaties tussen de Franse zone en de Britse Noordamerikaanse zone, doch dit zijn dan ook louter handelsconferenties.

Hij sprak nog over de loonpolitiek van Frankrijk. Er is een drie-jaren-plan van Noord-Amerika om Frankrijk te helpen, doch dan onder drie voorwaarden. Ten eerste een Noordameikaanse commissie zal supevisie houden op de veiligheid van de fondsen; ten tweede Noord-Amerika krijgt de mogelijkheid geld te steken in de Franse koloniën en ten derde Noord-Amerika mag zijn vliegnet over het Franse imperium uitstrekken.

Het enige commentaar, dat Bidault hier op heeft, was, dat hij verklaarde, dat Frankrijk souverein zal blijven (Parijs, (AP) 16.5).

NIMITZ EN ZIJN OPINIE.

Admiraal Nimitz verklaarde, dat volgens hem het er van af zal hangen of er vrede zal blijven, indien niet de vloten van Amerika en van Engeland samenwerken. Hij drong erop aan om de begroting van de vloot door Truman ingediend groot 3½ milliard aan te nemen. Met deze 3½ milliard wordt de vloot gefinancieerd voor twaalf maanden te beginnen met 1 Juli as. „Wij moeten een goed opgezette internationale samenwerking hebben als wij werkelijk veiligheid willen bereiken. Iedere verzwakking van de Britse vloot moet voor ons een aanleiding zijn om onze vloot te versterken", zeide Nimitz.

Hij wees op de treurige toestand, waarin Engeland verkeerde en verklaarde, dat het nog al duidelijk is, dat Engeland klaarblijkelijk niet meer in staat is om voor zijn eigen veiligheid te zorgen. De veiligheid van geheel de Westelijke hemispheer komt nu onder de verantwoordelijkheid van Amerika te vallen.

NIMITZ GOOIT DE KAARTEN OPEN.

Wij nemen deze verantwoordelijkheid om altruïstische redenen en ook niet uit zuiver idealisme, maar uit nuchter zelfbelang (Washington, (AP) 16.5).

SUPPLY.

In zijn rede vertelde Nimitz nog dat er een commissie tot onderzoek zal worden ingesteld ter bestudering van de „supply", die nodig is bij de moderne oorlog. Men moet onderzoeken, waarin de Westelijke hemispheer, zink, lood, koper, olie, kool, ijzer, bauxiet en andere mineralen te vinden en te krijgen zijn.

ITALIË.

De cabinetsformateur begon zijn onderhandelingen. De Christen-democraten zullen hem steunen. Het is nog niet bekend wat de houding zal zijn van de communisten. Bekend werd dat Orlando die geen cabinetsformateur kon zijn, wel genegen is in het cabinet zitting te nemen.

Nitti heeft gewaarschuwd, dat de drie grote partijen niet de weg op moeten gaan van een nieuwe dictatuur, door geen oppositie te dulden. Over het communisme liet hij zich aldus uit: „Onze economische structuur laat geen communistisch experiment toe" (Rome, (AP) 16.5).

TOGLIATI EN NITTI.

Na een conferentie van een uur verklaarde de leider van de communisten dat hij bereid is mee te doen met Nitti, doch hij hoopt dat er dan rekening gehouden zou worden met de wensen van de communisten. Togliati noemde Nitti een man waarvan niemand in twijfel kan trekken dat hij capabel is voor zijn werk.

Hij prees zijn programma als een programma van de meerderheid van het Italiaanse partij nl. van de Christen Democraten, „doch we hebben geen bezwaar tegen een dergelijke antifascistische persoon als Nitti."

MONROELEER BIJ DE BATAKS?

In Medan ontvangen berichten melden, dat er incidenten plaats vonden tussen de Bataks en de Atjehers. De Aneta-correspondent meldt, dat er zekere Bataksgroepen zijn die streven naar: **„Batakland voor Bataks".**

Onder de T.R.I.-troepen bevinden zich vele Atjehers (Aneta, 16.5).

ALWEER EEN NIEUWE STAAT.

Een overeenkomst werd bereikt in zake de vorming van een nieuwe staat gelijk aan die van West Borneo. De nieuwe staat zal zijn Oost Borneo met de hoofdstad Samarinda. De overeenkomst werd Maandag bereikt vertelden de broeders van sultan Koetai op een persconferentie. Er was reeds eerder contact met van Mook.

De overeenkomst is getekend door de sultan. De verhouding tot de Nederlandse regering is volkomen gelijk aan die tussen de Nederlandse regering en West Borneo. (Batavia, Aneta, 17.5).

BARON F. M. VAN ASBECK.

Baron F. M. van Asbeck, Professor in overzees staatsrecht te Leiden, komt in aanmerking als Nederlands vertegenwoordiger in de Palestina-commissie der Verenigde Naties (Aneta, 16.5).

Prof. Mr. Dr. Frederik Mari Baron van Asbeck werd geboren te Nieuwendiep op 27 Februari van het jaar 1889. Na het gymnasium te 's-Gravenhage doorlopen te hebben, studeerde Frederik aan de Universiteit van Leiden in de rechts- en staatswetenschappen. Tijdens Wereldoorlog I was hij verbonden aan het cabinet, afdeling Departement van Oorlog. In 1919 ging hij als secretaris van de Nederlandse delegatie naar de vredesconferentie te Parijs.

In 1924 werd hij benoemd tot titulair Gouverneur-secretaris en buitengewoon Hoogleraar aan de Rechtshogeschool te Batavia. Hij heeft ook veschillende conferenties van het Volkenbond bijgewoond als afgevaardigde van de Nederlandse regering — Redactie.

WERELDBOYCOT???

H. T. Campbell, Indonesische handelsvertegenwoordiger in Australië, verklaarde gisteren op een congres der Indonesische vakverenigingen te Malang, dat hij hoopte, dat het congres de wens zou uitspreken voor een wereldboycot op de Nederlandse scheepvaart Indiëwaarts (Aneta, 16.5).

ARANHA IS NIET TEVREDEN.

In een onderhoud met de pers verklaarde Aranha dat de Palestina conferentie, die hij als voorzitter heeft mogen leiden onder zijn verwachtingen is gebleven.

Ofschoon hij zelfs zeide dat de conferentie ver beneden zijn verwachtingen bleef, voorspelde hij toch, dat in September de Palestina quaestie opgelost zal worden. Hij wees op Zwitserland dat drie verschillende naties en talen kent, een dergelijk staat zal worden voorgesteld, een federatieve staat.

Hij voorziet een bondstaat waar geen discriminatie zal zijn en geen tegenstelling op godsdienstig gebied. Hij meent dat deze extra zitting van de Verenigde landen toch wel het prestige van de instelling heeft versterkt.

Op de gewone vergadering van de Verenigde landen wil hij voorstellen om een permanente commissie te benoemen tot bestudering van het vluchtelingen vraagstuk. Alsdan Aranha in een interviewu met een afgevaardigde van de „Times". (New York, (AP) 17.5).

AMERIKA EN LATIJNS AMERIKA.

Een artikel in Rusland spreekt van „imperialistische politiek der Amerikanen" in Latijns Amerika door middel van de dollar. De Russen zien reactie in Latijns Amerika tegen dit Amerikaans imperialisme, aldus Eddy Gilmore uit Moskou. (Moskou, (AP) 17.5).

het nieuws van vandaag

Het is een slechte dag vandaag voor de pers, niet omdat er geen nieuws is, doch omdat Bevin de pers heeft aangevallen. Wat hij daar in de geheime vergadering van Moskou even maar hardop dacht, stond de volgende dag of misschien zelfs dezelfde dag in de koppen van de kranten in Amerika. Hij is niet voor geheimen doch hij vindt dat toch geen werk, zo kan er geen internationale conferentie slagen.

We zijn benieuwd naar de reactie van onze collega's in Amerika.

Hij sprak over Engeland, als het altijd nog grote land. Hij zal ook gehoord hebben van de verklaring van Nimitz, de admiraal die durfde opmerken, dat Engeland zo gezakt is, dat het zich zelf niet meer kan verdedigen. Harde woorden, moeilijk te verdragen voor de Engelsen. Het lijkt ons ook niet fijn van de Amerikanen.

Nog iemand sprak over de wereldpolitiek en dat was Bidault die nog altijd zweeg sinds hij terugkwam uit Moskou, hij is schijnbaar niet bang voor oorlog wel voor een verbrokkelde wereld.

Hij is ook wat scherp over de Amerikanen, als hij na een weergave van de eisen die de Amerikanen stellen voor ze geld geven aan Frankrijk, opmerkt, dat Frankrijk toch heus souverein wil blijven.

In Italië is Nitti bezig, en de communisten prijzen hem, die willen in troebel water vissen, en nu kans wagen, het is té mooi wat ze allemaal van Nitti zeggen. De man zal wel zoveel ondervinding hebben, dat hij ze in de gaten houdt. Voor de communisten is er nu weer een kansje om wat in de melk te brokkelen te krijgen.

In Indië gaat het verder, daar is er alweer (het wordt eentonig, om met Multatuli te spreken) een staat bijgekomen nu is het Oost Borneo met de hoofdstad Samarinda. Sjahrir zal wel weer kwaad worden! Het is nog niet afgelopen, de Bataks zijn tegen de Atjehers. Het is nog niet klaar, wacht maar even met het kopen van een nieuwe atlas, want het gaat voorlopig nog door lijkt het.

De opstand in Paraguay, nog niet afgelopen, schijnt nu toch in het nadeel van de revolutionairen te verlopen.

Aranha is niet erg tevreden over zijn Palestina-vergadering, het bleef ver beneden zijn verwachtingen, doch hij is wel zo optimistisch, dat hij durft te voorspellen, dat het dan toch in September voor elkaar komt op de volgende algemene vergadering. Wat ook interessant is, hij gaat nog verder en voorspelt dat Palestina dan een soort van bondstaat zal worden als bijv. Zwitserland.

De man is nog al optimistisch, hij wil het vluchtelingenprobleem naar een aparte commissie verschuiven. Baron van Asbeck wordt genoemd als de vertegenwoordiger voor Nederland in de onderzoekingscommissie in deze netelige quaestie, het is een man met een diplomatieke carrière, hij was reeds op de vredesconferentie van Parijs en zag het werk van de Volkerenbond.

Voorlichting over de West

„Zoals u weet, hebben de Staten van Curaçao besloten tot oprichting van een voorlichtingsdienst Curaçao — Nederland vice-versa. Men schijnt zich op Curaçao af te vragen, te meer waar er ook gelden voor deze instelling zijn uitgetrokken, wanneer daarmede eens een begin wordt gemaakt. Doch toen ik hierover den perschef van het Departement van Overzeese Gebiedsdelen om inlichtingen vroeg, antwoordde hij mij, dat over dit gehele plan nog niets aan het Departement was vernomen en dat men daar op de uitwerking van het schema zit te wachten."

Aldus vertelde de heer Hendrik de Wit, hoofd van de afdeling Westindische Voorlichting aan het Departement, mij, toen ik eens een gesprek met hem kwam voeren over allerlei voorlichtingsaangelegenheden, de West betreffende. Ziehier dus het antwoord op de in Curaçao zo herhaaldelijk gestelde vraag, waarom men niets hoort over de voorgenomen oprichting van de Voorlichtingsdienst Curaçao — Nederland. Men wacht dus in Den Haag op bericht uit Curaçao en met name op een uiteenzetting, hoe men zich de functionnering voorstelt.

De heer De Wit heeft mij dus het een en ander verteld over zijn werk. De voorlichting omtrent West-Indië in Nederland, zo zeide hij, heeft niet de taak tot voorlichting te dienen omtrent Nederland en gerieve van Curaçao, doch deze taak is wèl van deze voorlichting mogelijk te maken. Dit is nu wel veel moeilijker geworden, sinds de Staten van Curaçao zelf de gouvernementspersdienst te Willemstad, in ieder geval te vroeg hebben getorpedeerd.

Nu wacht men dus op het stichtingsplan van de nieuwe Voorlichtingsdienst. In verband met de urgentie van deze Voorlichtingsdienst in Curaçao is het evenwel niet onmogelijk, dat binnenkort een voorstel van de regering Curaçao zal bereiken, om zulk een dienst aldaar in te richten.

De voorlichting in Nederland omtrent West-Indië, zo vertelt de heer De Wit mij, is tweeledig. Ten eerste heeft deze ten doel om het Nederlandse volk kennis bij te brengen omtrent de Westindische rijksdelen. Het Indisch Instituut zal cursussen gaan geven voor hen, die voornemens zijn zich in Suriname of Curaçao te gaan vestigen. Dit is een belangrijke aangelegenheid, die grondige voorbereiding vereist. In de allereerste plaats moest een schema voor deze leergangen worden opgesteld. Dit is nu gereed gekomen. De heer De Wit heeft dit schema gemaakt en het der betreffende instantie voorgelegd. Een ander onderdeel van de voorlichting omtrent West-Indië in Nederland maakt gebruik van de mogelijkheid, die de radio biedt. Zo zendt Hilversum een bepaalde rubriek uit, die de naam draagt: Het Rijk Overzee. Deze speciale uitzending vindt iedere dag plaats over Hilversum I en II, is in West-Indië niet te beluisteren en vindt in Nederland een dankbaar, zich steeds uitbreidend, gehoor.

Ook voor deze uitzendingen wordt regelmatig het advies ingewonnen van de afdeling West-Indië van de Voorlichtingsdienst van het Departement van Overzeese Gebiedsdelen. Onlangs werd een dezer uitzendingen, Curaçao betreffende, gewijd aan een vraaggesprek omtrent de wensen, verlangens en gevoelens van jong Curaçao. Het waren de heer De Wit en de Curaçaose student Willem van Eps, die dit gesprek voor de microfoon hebben gevoerd. Weer een ander onderdeel van de voorlichting omtrent West-Indië betreft het geven van informaties over particulieren en het terecht helpen van personen, waar het betreft Suriname en Curaçao. Sedert het bekend is geworden, dat de heer De Wit mede met dit doel op het Departement zetelt, neemt het aantal van hen, die zich om zulke informaties tot het Departement wenden, schier dag aan dag toe. Uiteraard is het onderwerp dezer informaties zeer verschillend. Handelsinlichtingen vormen er een belangrijk onderdeel van, doch ook op ieder ander gebied komt men om inlichtingen in te winnen.

De heer De Wit organiseert ook lezingen, die niet alleen door hem, doch ook door hem aangezochte personen worden gehouden. Niet lang geleden sprak de heer De Wit in Den Helder over Curaçao, voor een gehoor van niet minder dan 250 adelborsten.

Weer een ander onderdeel is het verschaffen van inlichtingen aan verenigingen en organisaties, die zich voor de West interesseren. Met het Algemeen Nederlands Persbureau is er een hecht en vrijwel permanent contact. In deze materie ziet men een onderdeel van de andere zijde van de voorlichting: het mogelijk maken en bevorderen van de nieuwsvoorziening omtrent Nederland naar de West. De heer De Wit geeft zijn vakkundige adviezen ook aan directie en hoofdredactie van het A.N.P. En het laat zich aanzien, dat men binnen niet al te lange tijd in Curaçao en in Suriname resultaat van deze samenwerking zal bemerken. Er wordt bij het A.N.P. hard gewerkt in deze richting. Ik heb nog niet de vrijheid de détails van deze toekomstige berichtgeving en de wijze, waarop zij zal geschieden, wereldkundig te maken, doch ik kan u wel verzekeren, dat, wanneer de plannen, die hieromtrent gekoesterd worden, werkelijkheid wor-

den, men in de West ten zeerste voldaan zal zijn.

Ik vroeg den heer De Wit ook naar de mogelijkheid om het Curaçaose nieuws vlugger, beter en vollediger naar Nederland te krijgen. Hij zeide mij ronduit, dat aan de activiteit van de A.N.P.-Aneta-correspondenten, zowel in Curaçao als in Suriname, nog wel een en ander ontbreekt.

„Men heeft er geen actieve correspondenten", zeide de heer De Wit ons, „en dat is toch iets, dat in eerste instantie het meest nodig moet worden geacht". Er is nu, dank zij de hulp van den Gouverneur van Curaçao, verbetering gebracht in de toezending van de Curaçaose pers naar het Departement van Overzeese Gebiedsdelen, in zoverre, dat de Curaçaose kranten en periodieken thans per luchtpost het Plein bereiken, hetgeen een grote verbetering mag heten, daar de afstand, die vroeger — in tijd gemeten — soms wel twee maanden bedroeg, thans tot enkele dagen is gereduceerd. Het zou wel goed zijn, wanneer een dusdanige snelle verzending ook zou kunnen worden bereikt ten aanzien van particuliere personen, die belangstelling hebben voor het nieuws en vooral voor de persbeschouwingen van Curaçao.

De heer De Wit vertelde mij, dat hij op het ogenblik bezig is een uitgebreid persoverzicht omtrent Suriname en Curaçao te verzorgen, welke persoverzicht dan het nieuws zal bevatten, dat hij daartoe uit de couranten put en dat vermoedelijk in een oplaag van enkele honderden exemplaren aan instellingen en particulieren vanwege het Departement zal worden toegezonden.

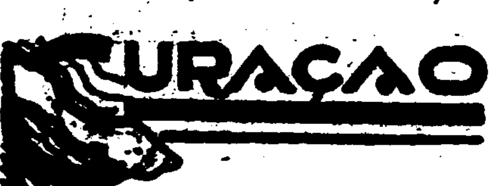
Als typisch staaltje van de onvoldoende nieuwsvoorziening, zoals die op het ogenblik (niet) plaats heeft, noemt de heer De Wit mij het feit, dat van de grootse plechtigheid van het vertrek der Noordamerikanen van Curaçao en Aruba, geen enkel woord het A.N.P.-bureau in Den Haag heeft bereikt, zodat ook niets daarover in de Nederlandse pers is verschenen, hetgeen gezien de historische belangrijkheid van dit vertrek en van de merkwaardige periode, die het heeft afgesloten, wel zeer verwonderlijk en evenzeer betreurenswaardig mag heten.

Tenslotte vertelt de heer De Wit mij nog, dat ook de film en haar mogelijkheden om het moederland en de rijksdelen in de West nader tot elkander te brengen, zijn professionele aandacht heeft. De werkzaamheid van „Polygoon-Profilti", welke firma zulk een goed voorbeeld in deze heeft gegeven, is sterk door den heer De Wit gestimuleerd en men weet, hoe goed en snel de heren, die daarvoor naar Curaçao zijn overgekomen, hebben gewerkt. De viering van de geboorte van Prinses Marijke werd op deze wijze slechts enkele dagen, nadat zij had plaats gehad, in de Nederlandse bioscopen vertoond.

Bij het afscheid nemen vertelde de heer De Wit mij nog, dat de belangstelling voor de West in Nederland zienderogen toeneemt, „al zijn wij nog lang niet waar wij wezen willen". Voortdurend worden lezingen gehouden over beide rijksdelen, men vraagt om foto's en lectuur en de weinig bureaux, die films hebben met Curaçao en Suriname als onderwerp zijn wat deze films betreft, steeds uitverkocht.

Ik trok, nadat ik het gastvrije kantoor van den heer De Wit had verlaten, de conclusie, dat er hard gewerkt wordt aan de officiële voorlichting omtrent Curaçao en Suriname, en dat het „a hell of a job" is, om een materie, die zo lang en zo grondig is verwaarloosd, op te bouwen en aan haar steeds duidelijker wordende doel te doen beantwoorden.

Elisa.
(„Oost en West").

„EVELYN".

Na een gedwongen vacantie van twee maanden zal de „Evelyn" heden weer voor het eerst uitvaren. Gisterenmiddag hield het schip een goed geslaagde proeftocht.

SANTA MARIA.

In het Papiamentse weekblad „La Cruz" bevat Pastoor Bernulphus Schipper een feuilleton over de geschiedenis van de parochie Santa Maria bij gelegenheid van het eerste eeuwfeest van die parochie, dat in de maand September gevierd zal worden.

K.N.S.M.

De vorige week stond een Statenlid in Suriname op om te protesteren, dat aan de K.N.S.M. het zg. Veerplein werd afgestaan, en in zijn rede riep hij uit: „De K.N.S.M. had op Curaçao eens de durf moeten hebben het Brionplein aan te vragen."

Dat zou inderdaad ook wel al té bar worden, maar toch gaf men de K.N.S.M. enkele jaren geleden nog het zg. Kijkduinplein, juist geschikt voor parkeerterrein, waaraan in die omgeving zo veel gebrek was. De K.N.S.M. kreeg ook aan de voet van de brug voor een appel en een ei een stuk grond om een kantoor te bouwen, daar waar nu juist bv ons postkantoor zou moeten liggen. De K.N.S.M. kreeg een mooi stuk van onze haven, nl. de Westwerf. Inderdaad, het Brionplein zal men wel niet durven vragen, doch het heeft al veel die K.N.S.M.! Want tenslotte weet u daar boven op de berg van Scharlo, waar men zulk een magnifiek uitzicht heeft op de haven, een uitzicht om nooit te vergeten, om er stil van te worden, daar liggen wat huizen van de K.N.S.M. en de straat is...... particulier terrein en verboden toegang.

Men neme het ons niet kwalijk, doch we brengen er iedere vreemdeling naar toe.

K.S.C.

Schoolwedstrijden: Salinjaschool — St. Vincentiusschool 1—1. (Na loting gewonnen door de Salinjaschool).

Programma voor morgen: Voetbal Rif terrein 10 uur Dos Caminos — D.B.O. 16 uur Tropials — Dosko; Rio Canario Asiento — Republiek.

Korfbal Sta. Rosa terrein: Vief — Yes; Bito — KJM Groot Kwartier.

PASTOOR PENNINX.

Morgen zal er in de kerk van de H. Jozef op Barber een plechtige H. Mis worden opgedragen door Pastoor Penninx, bij gelegenheid van zijn Zilveren professie-feest. Pastoor Penninx herdacht dat feit op de zevende Maart jl. doch verbleef toen in het hospitaal. Pastoor Penninx is bekend als Pastoor op Aruba, Bonaire en Curaçao te stad en ten lande. Zijn werk als geestelijk adviseur van de Katholieke Partij een moeilijk en ondankbaar werk, zijn geestelijk adviseurschap van het Wit Gele Kruis maakten hem in een wijde kring bekend. God schenke hem gezondheid opdat hij nog jaren als een Dominicaan naar het hart van Sint Dominicus mag werken op onze eilanden.

Het koor „Laus Deo Mariae Que" zal deze H. Mis, welke om negen uur aanvangt op Barber gaan zingen.

KAMER VAN KOOPHANDEL

De verslagen voor 1944 en 1945 zijn ter perse.

MENU VAN DE WEEK.

Maandag: Zuurkool met puree en varkenscarbonaden. Caramelvla.

Dinsdag: Rijstsoep. Spinazie met harde eieren en ham. Fruit.

Woensdag: Runderlapjes met schorseneren. Rabarbermoes.

Donderdag: Roastbeef met witte kool. Drie in de pan.

Vrijdag: Roereieren met garnalen. Gebakken heilbot met veldsla. Griesbrij.

Zaterdag: Koude roastbeef met worteltjes. Havermoutpap.

Zondag: Kerry-soep. Eend met appelmoes. Rijstrand met abrikozen.

SCHEEPSBERICHTEN.

16 Mei 1947.

Nero van Kingston; Villar naar New York; Tiberius van New Orleans; Thomas Bradlee van Santos; Samshee naar Engeland.

Nieuws van Overal

NIEUWE STAKING?

John Lewis begon onderhandelingen over een nieuwe contract waarvan het zal afhangen of het deze zomer weer over het gehele land een staking zal uitbreken in de kolenmijnen. De vertegenwoordigers van de verenigde mijnwerkersbond van Lewis hadden een conferentie met de werkgevers gedurende twee uur lang. Zij trokken zich terug tot Dinsdag en waren niet genegen enige verklaring af te leggen (Washington, (AP) 16.5).

OLIE-NIEUWS.

De directie van de creoolse oliemaatschappij kondigde een dividend aan van 1 dollar en 20 centen (New York, (AP) 16.5).

AUSTRALIE.

Petroleumexploratie in Queensland.

De Shell heeft aangekondigd, dat zij in Queensland boringen gaat verrichten voor de winning van petroleum. De exploratie zal vier jaar in beslag nemen.

OPSTAND IN PARAGUAY.

Een zegsman van het Gouvernement deelt mede, dat de gehele rechterflank van het leger der rebellen afbrokkelt. De actie van het Gouvernement wordt een brillant succes genoemd. Ook bericht men, dat gezien deze situatie de bank van Paraguay de loketten weer heeft geopend (Asunción, (AP) 16.5).

DON JUAN.

Een zegsman van den pretendent Don Juan verklaarde, dat het bericht van een Engels politicus, lid van de Labour Party, Dr. Mont Follick, als zou Don Juan een overeenkomst hebben gesloten met Franco niet juist is (Lissabon, (AP) 16.5).

De Inspecteur der Belastingen
maakt bekend,

dat de Gouvernements-drankenloods op Scharloo voor den Handel gesloten zal zijn op 19 en 20 Mei 1947 in verband met overbrenging der daarin opgeslagen goederen naar Westwerf Nos. 13|14|15.

Vanaf 21 Mei 1947 zal dit pand gebezigd worden als Gouvernements-drankenloods.

2—1

OPENLIJKE DANKBETUIGING

Hierbij wordt openlijk dank betuigd aan de Heilige Filomena voor een verkregen gunst.

Een Vereerster

BONAIRE

KORT NIEUWS.

Met de naaste voorbereidingen [..]r de nieuwe kerk te Bonaire is [..] sinds enkele dagen reeds [..]k bezig. Vóór Pinksteren [..]dt begonnen met het grond[..]k aan de Oost- en Noordkant. [..] ongeveer zes weken zal de [..]ige Mis gelezen worden in de [..]e kerk. Daarna wordt ze ge[..]pt.

* * *

[..]e Sabana-weg is nu bijna ge[..]geasfalteerd en zal binnen[..]t in gebruik genomen wor[..] ...

* * *

[..]Woensdagmiddag speelde de [..]tbalclub „Uruguay" tegen een [..]l, samengesteld uit matrozen [..] de „Van Speijck" en soldaten. [..] Bonairianen wonnen met [..]-1.

WATER OP BONAIRE.

[..]Wij zijn dan ook van mening, [..] alvast op Bonaire — zij het [..]lopig op bescheiden schaal — [..] enige tuinbouwbedrijven [..]r beschikbaar zal kunnen [..]den gesteld uit de winning op [..]."

(Goudriaan en Dresden).

BONAIRE.

[..]en schrijft ons:

[..]Wij waren buitengewoon en [..]enaam verrast op de voor[..]na van de „Amigoe di Cu[..]o" dd. 10 Mei tweemaal de [..]m „Bonaire" vermeld te zien, [..] in een bericht over het be[..] van Mons. Verriet om te [..]endijk op Bonaire een nieuwe [..] te bouwen en als opschrift [..] een hoofdartikel.

[..]Wij zijn ons volkomen bewust [..] het belang van de pers als [..]del tot voorlichting en zouden [..]om dan ook gaarne zien dat [..] evenals in de Staten, ook in [..] pers „nogal tamelijk veel" over Bonaire kon horen (lezen).

De Amigoe schijnt in dit opzicht met goede voornemens bezield te zijn, waarvoor wij haar dan ook zeer erkentelijk zijn. Er moet ons echter bij het lezen van genoemde hoofdartikel enige opmerkingen van het hart.

Ten eerste kan de strekking van het onderhavige artikel maar niet tot ons doordringen hoewel dit mogelijk niet aan het artikel maar aan ons ligt.

Verder willen wij opmerken, dat het heel gemakkelijk is critiek te leveren op het optreden van een volksvertegenwoordiger die ten koste van veel opofferingen de belangen van het volk dat hij vertegenwoordigt voorstaat; iets anders is het aan den lijve te voelen hoe Bonaire door het Gouvernement van Curaçao wordt bedeeld.

Het lijkt ons om deze reden dan ook noodzakelijk zo nu en dan man en paard te noemen, opdat men zich realisere dat behalve Curaçao en Aruba, de olie en de autonomie er ook een eiland bestaat onder de naam Bonaire, door mensen bewoond die ook wensen en noden hebben en die als lid van het huisgezin waartoe ook de twee bovengenoemde eilanden behoren, recht hebben op een leven volgens een bepaalde maatstaf. Wij twijfelen er niet aan of de politiek zou in dit opzicht niet alleen poëtischer maar ook harmonischer zijn.

Wij zeiden hierboven reeds, dat de pers van onschatbare waarde is en veel goeds tot stand kan brengen. Echter moet als eerste vereiste gesteld worden dat de voorlichting juist zij en dus op waarheid moet berusten.

In dit verband hebben wij echter helaas moeten constateren, dat het artikel „Bonaire" heel wat te wensen overlaat en willen de waarheid dienende de aandacht voor het volgende verzoeken......

Aangezien het Statenlid voor Bonaire werkt aan de hand van de wenselijkheidsbegroting van de Politieraad te Bonaire en dus de bedragen kent die op deze begroting werden gevraagd, is het heel logisch, dat hij om opvoering van de gevraagde bedragen verzocht op de begroting 1948, teneinde deze in overeenstemming te brengen met de op de wenselijkheidsbegroting gevraagde bedragen. Dit heeft dus niets te maken met „moeilijkheden in de zaak".

Te zeggen dat beweerd is, dat een hulptelegrafist op Bonaire is is onjuist. Gezegd is geworden dat de bezetting door twee telegrafisten als een overbodige luxe moet worden beschouwd waarom dan ook gevraagd werd de ene telegrafist door een hulptelegrafist te laten vervangen.

Wat ons piertje betreft, dit heeft zich reeds over het bezoek van een leger deskundigen mogen verheugen, waarvan het eerste contingent uit Suriname vaststelde dat het piertje het nog 50 jaar kon uithouden. Men deed er „dus" niets aan met het gevolg dat enige tijd geleden het ding bijna in elkaar zakte en men in allerijl een paar geïnterneerde Duitsers moest laten aanrukken om er weer wat lapwerk aan te laten verrichten. Een goede pier is onontbeerlijk met het oog op tijdsbesparing zowel als voor de verscheping van onze export-producten.

Wat de schrijver bedoelt met het gemis aan poëzie in de wegenpolitiek op Bonaire is ons niet duidelijk. Wij willen in dit verband slechts opmerken, dat wij een goede weg poëtischer vinden dan een slechte.

Het credietje voor de waterdistributie is niet alleen gevraagd geworden, doch is ook uitgetrokken en wel ten bedrage van 150.000.— G. De waterverkoop geschiedt reeds sedert enige tijd door een watervrachtwagen van het Gouvernement.

Dat hier een verkapte winkelnering zou bestaan is ons totaal onbekend, en er zijn niet veel toestanden op Bonaire die wij niet kennen.

Wat het toerisme betreft is hier onlangs op particulier initiatief een vereniging opgericht tot bevordering voorbereidend werk heeft verricht. Wij rekenen op de hulp van het Gouvernement hoewel wij geen millioenenhotels gaan bouwen, waarvan het geld voor de bouw voor zeven achtsten gedeelte door de belastingbetalers moet worden bijgepast.

Reeds in 1934 werd getracht te Bonaire te komen tot een zoutraffinaderij. Gaf toen echter Gouverneur Van Slobbe zijn volle medewerking, zijn opvolger borde al de plannen in de grond. Verzoeken omtrent hulp aan de zoutindustrie zouden het best van de eigenaars van de plannen kunnen uitgaan.

Wij hopen nog dikwijls artikelen over Bonaire in de Amigoe te zien, doch vertrouwen erop, dat ingewonnen informaties juist zullen zijn.

Naschrift: Hoe moeilijk is het toch om critiek te kunnen verdragen. De schrijver van dit ingezonden stuk heeft het voorlopig verslag niet gelezen? Daar staat te lezen: „Na de oorlog zal het station op Bonaire vermoedelijk wel een verminderde activiteit te zien ten met geld en vierden feest tot geven, zodat de vraag reeds of hier niet een telegrafist geheel gemist kan worden dan wel vervangen worden door een hulptelegrafist. Over de verkapte winkelnering schrijft hij die niet te kennen, terwijl toch binnen een straal van 200 meter van het huis van den schrijver van het ingezonden artikel tot mensen van achter Rincon aan komen wandelen met bonnen, die inwisselbaar zijn tegen levenswaren. Bonnen, die hun als loon zijn uitgekeerd. Wij hebben het niet over particulieren en wat zij voor Bonaire doen op toeristengebied, doch over de Staten.

Of de schrijver van het ingezonden stuk ook al een expert is op het gebied van pierenbouw, is ons naar zijn stuk niet duidelijk. Grote uitgaven moeten toch deskundig verantwoord zijn. Over de waterdistributie horen wij geen plannen in het voorlopig verslag, die ene vrachtwagen kost toch geen 150.000 gulden?

Op de begroting van 1948 komt het woord Bonaire alleen maar in het hoofdstuk Landswatervoorziening voor in het lijstje van het onderhoud van de dammen; daar staat een 2000 voor dammen op Bonaire.

Bij de distributie staat er 400.000 voor Curaçao en 320.000 voor Aruba en nogmaals het woord Bonaire staat er niet bij. U hebt bepaald een andere editie!

De schrijver van het ingezonden stuk schijnt evenmin als de Statenleden iets af te weten van een rapport-Krul, wiens opinie over Bonaire wij dezer dagen publiceerden en naar de hand waarvan het geachte Statenlid van Bonaire op eigen initiatief of op een initiatief van de opmakers van de wenselijkheidsbegroting dan toch wel eens voor de dag willen komen met concrete voorstellen. Iemand moet eens gezegd hebben: „Alle lust om te werken voor Bonaire ontgaat je, daar er altijd veel mensen zijn, die niets te doen hebben en hun tijd maar vullen met critiek op wat voor Bonaire gedaan wordt." Zo erg is het niet, doch de schrijver van het ingezonden stuk heeft zich wel erg vlug van de sokken laten praten.

De particulieren van de zoutindustrie moeten zelf maar met plannen voor de dag komen, daarvoor behoeven Statenleden niet te werken. Hier zet men de boel toch wel op de kop. U weet natuurlijk ook wel wat de opzet van zulk een modern bedrijf zou moeten kosten, dat weet juist het Statenlid zeer goed, deze kan ook informatie geven over Gouverneur Wouters als in de grond boorder.

In het rapport van de Professoren Goudriaan en Dresden wordt ook gewezen op de mogelijkheid van de zoutindustrie hun plannen zijn misschien te bestuderen. Zij schrijven o.a. dat alleen nadere studie zou kunnen bewijzen, of het mogelijk is zoutwinning in pannen op economisch gezonde basis te brengen. Wij hopen dat onze Bonairianen niet allemaal zo bang zijn voor legers van deskundigen, gelijk de schrijver van dit ingezonden stuk. Zie Prof. Goudriaan en Dresden „Het Welvaartsplan Nederlandse Antillen", blz. 80.

ARUBA

SPARTA.

De Arubaanse sportvereniging Sparta hoopt de Pinksterdagen op Curaçao door te brengen tot het spelen van enkele Voetbal- en Korfbalwedstrijden.

ARUBA.

De Arubaanse krant van 12 Mei, 16 Mei op Curaçao aangekomen, bericht ons, dat er een vreselijk auto-ongeluk op de hoofdweg plaats had, nabij de „poz grandi". Drie personen waren op slag dood. Reeds enige dagen geleden hoorden wij van dit bericht, doch kregen geen bevestiging. Aruba ligt ver weg??

Het blad schrijft:

„Vreselijk auto-ongeluk op Aruba op Zondag 11 Mei jl. omstreeks 19.30 uur.

Een ernstige aanrijding vond plaats tussen een Carioca (pick-up) 1860-A en een personenauto 1271-A, op de hoofdweg nabij „Poz Grandi". Vermoedelijk is de pick-up van achteren aangereden met het noodlottig gevolg, dat drie personen op slag gedood werden, vijf anderen, t.w. mannen en vrouwen, werden ernstig verwond per ambulance en per auto No. 1365-A van den heer Jackson, naar de Hospitalen vervoerd. De Venezolaan G., wonende op Savaneta, was de bestuurder van de auto no. 1271-A. De zaak is in onderzoek.

Bovenwinden

SABA.

„In het kader van de propaganda voor het vreemdelingenverkeer behoort speciaal aandacht te worden gewijd aan Saba. Daarbij zou misschien t.z.t. een helicoptere, bijvoorbeeld op St. Maarten gestationneerd, een bijzondere attractie vormen voor tochten boven de drie bovenwindse eilanden. Ook zou een dergelijk toestel de band tussen die eilanden nog nauwer aanhalen en van nut kunnen zijn voor het vervoeren, bijvoorbeeld van zieken en ambtenaren, zonder de moeilijkheden, verbonden aan de landing in de Fortbaai."

(Rapport Goudriaan en Dresden)

SURINAME

HET ECONOMISCH LEVEN IN SURINAME.

Door het Ministerie van Handel der Verenigde Staten wordt een weekblad uitgegeven „Foreign Commercy Weekly", waarin een overzicht wordt gegeven van de economische toestand in verschillende delen der wereld. Het nummer van 22 Februari vertelt ons een en ander over Suriname; de gegevens werden verstrekt door het consulaat der V.S. te Paramaribo.

Wij nemen hieruit over:

„De suikerproductie van Suriname bedroeg over het jaar 1946 totaal 4.951.866 kg., wat een overschot leverde boven het verbruik der bevolking, dat 3.479.268 kg. bedraagt.

Hoewel in de maanden April en Mei geen suiker geproduceerd werd, was het onnodig om voorraden in te voeren. Er kon naar Nederland zelfs 311.000 kg. worden uitgevoerd.

Door de schaarste aan werkkrachten kan niet verwacht worden, dat de suikerproductie over het jaar 1947 zal toenemen.

De goudproductie bedroeg in 1946 144.581 gram tegen 38.783 gram in 1945.

Het eerste millioen kg. rijst van de oogst 1946 werd gekocht door den vertegenwoordiger in Curaçao van Wessanens Koninklijke Fabrieken te Wormerveer. Deze firma heeft onlangs een rijstpellerij gevestigd op Curaçao.

De opbrengst was 21.1 cent (Surinaamse koers) per kg., een prijs welke hoger is dan sinds jaren. Wel was deze gang van zaken een teleurstelling voor de rijstpellerijen in Suriname, daar in vroeger jaren de gehele oogst in het land zelve bewerkt werd.

Eind Maart hoopt men in Paramaribo een meubelfabriek in bedrijf te stellen. Reeds twee jaar was men bezig houtsoorten te reserveren voor deze fabriek en men kan met een flinke voorraad beginnen, daar door het gebrek aan werkkrachten de oprichting van de fabriek op zich liet wachten.

Driekwart van het stichtingskapitaal werd plaatselijk ingeschreven, terwijl het resterende ingetekend werd door inwoners van Curaçao, waar men verwacht een goed afzetgebied voor de producten te vinden.

Ongeveer 60 man zullen in de nieuwe fabriek werk vinden.

In Januari van dit jaar hebben vertegenwoordigers van de „Permanente Metals Corperation" een bezoek gebracht aan Suriname. Er werden besprekingen gevoerd met den Gouverneur over de vooruitzichten en de voorwaarden waarmede rekening moet worden gehouden indien besloten zou worden tot het opkopen van de concessies voor de bauxite-winning, welke verwacht wordt.

(De Ned.).

Uit de oude doos

door

M. D. LATOUR O.P.

De Missie van Curaçao is niet altijd bediend geweest door de Paters Dominicanen. Er was ook een tijd, dat de Nederlandse Paters Jezuïeten hun krachten wijdden aan de zielzorg op onze eilanden. De eerste van hen was een zekere Pater Alexius Schabel. Van dezen Pater is een gedeelte van een dagboek bewaard gebleven, waarin dingen staan opgetekend, die ons op het ogenblik zeer merkwaardig in de oren klinken.

Op 29 October 1707, dus twee honderdveertig jaar geleden, tekent hij aan: „Er komen ook berichten binnen, dat een Engels-Hollands schip door Franse zeerovers is buitgemaakt en dat de kapitein door drie kogels gewond is. Ook dat in de haven van St. Thomas een Franse kaper ligt met tachtig gewapende zeelui, die zegt, dat hij alleen gekomen is om onze zeerovers gevangen te nemen. Tegen hem trekt uit onze meest beruchte piraat bijgenaamd de „Vuurpijl" met honderd man. Als deze twee zeeroofvogels met elkander slaags geraken, zal het vast en zeker feest zijn voor de dolfijnen en andere grote zeedieren, want de lichamen der doden worden onmiddellijk, naar gewoonte, in zee geworpen. Ach, hoe betreurenswaardig voor al die kostbare zielen."

De Pater denkt als goed missionaris aan de toestand, waarin die mensen temidden van hun woest bedrijf plotseling voor de troon en de rechterstoel van God verschijnen. Hij zou ze zo graag eerst nog biecht gehoord hebben, om ze nog met kunst en vliegwerk de hemel binnen te smokkelen.

Tussen een eigenlijken zeerover (piraat) en een zogenaamden kaper, bestaat, althans theoretisch, enig verschil. Een piraat was een zeerover, die geheel op eigen rekening en voor eigen verantwoording andere schepen aanviel en leegroofde. Of die schepen tot zijn eigen natie behoorden of tot een andere, kon hen niets schelen.

Als ze een grote buit hadden, liepen ze ergens een veilige haven binnen, leefden daar weken lang als echte boemelaars, smeten met geld en bierden feest tot hun schatkist weer leeg was en dan trokken ze weer uit om te roven.

Een kaper was echter een zeekapitein, die door de Regering met zijn schip en bemanning bestemd werd voor de zeeroverij in dienst van het land. Ze kregen een zogenaamde kapersbrief, waardoor hun bedrijf gelegitimeerd werd en ze mochten alleen schepen aanvallen, die tot een vijandige natie behoorden. Als Nederland bijvoorbeeld in oorlog was met Engeland, dan mocht een Nederlandse kaper alleen jagen op Engelse schepen. Soms werden echte piraten in oorlogstijd gecharterd als kapers. Dat dergelijke heren wel eens „bij vergissing" een bevriend schip uitmoordden en leegplunderden, laat zich gemakkelijk begrijpen.

Op 23 December 1707 schrijft Pater Schabel: „Een Spaanse bark loopt binnen. Ze brengt ons enige van de onzen, die door den Fransen piraat gevangen en op het Spaans-Amerikaanse eiland Portorico afgezet zijn. Een Spaanse eenmaster (balander) voer dicht langs het eiland St. Thomas. Daar lag in de haven onze piraat Piet de Vuurpijl. Verschillende leden nu van de bemanning van de twee barken lieten zich werven door de piraten om wraak te nemen op de Fransen. Men zegt, dat onze piraat de Vuurpijl nu over honderd vijftig man beschikt. Zo'n getal op zo'n klein schip is nog niet voorgekomen. Onze grote oorlogsboot met vijftig kanonnen is dat niet méér."

De oorlogsschepen, die toen in onze haven lagen, waren de „Curaçao" en de „Nieuwenhuys", elk van vijftig stukken geschut. Ze waren als convoyers van Hollandse schepen in 1707 op Curaçao aangekomen.

Wat regen en droogte betreft was het in de tijd van Pater Schabel als precies hetzelfde als tegenwoordig. Op 25 October 1707 tekende hij aan: „Ik heb een in de buurt wonende kluizenaar bezocht, een kleurling. In plaats van Eerwaarde zeide hij weer Excellentie tegen me, zoals gewoonlijk. Alle drie de bronnen in zijn kluizeneersspelonk zijn uitgedroogd, want gedurende de laatste acht maanden heeft het geen druppel geregend op dit eiland. De grond is dan ook dor en uitgedroogd en een groen plekje is er bijna niet meer te vinden. Om die reden zijn er al heel wat paarden, koeien, schapen en geiten van honger en dorst gestorven."

13 November 1707 hebben we een zeer welkome regenbui gehad over het gehele eiland, wat we hier nauwelijks eens per jaar beleven."

Pater Schabel had dit nu, na twee honderd en veertig jaar, nog even goed kunnen schrijven. Oude mensen beweren zo graag, dat het vroeger veel meer regende dan tegenwoordig. Pater Schabel toont ons echter duidelijk, dat het vroeger al even treurig met de regen gesteld was als tegenwoordig.

MINISTERS BEEL EN JONKMAN.

Een Aneta-telegram van 15 Mei jl. meldt, dat de Ministers Beel en Jonkman, die momenteel in Nederlands Indië vertoeven, de 22e Mei as. naar Nederland zullen terugreizen (Aneta, 16.5).

KATHOLIEK SUCCES.

De Tweede Kamer aanvaardde ineens het wetsontwerp vermogensheffing, nadat het katholiek amendement, dat het percentage van 5 — 25 tot 4 — 20 terugbrengt, werd aangenomen (Aneta, 16.5).

Conflict Gereformeerde Kerk

Tot dusver spraken we niet over de interne zaak van de gereformeerde Kerk, en we zullen daarover ook geen berichten geven. Herhaaldelijk vroeg men ons echter waarover het conflict loopt, reden waarom wij hier een uiteenzetting geven over het conflict zoals het door een katholieke theoloog werd uiteengezet in een Nederlands tijdschrift:

In scherp contrast met het eenheidsstreven staat in ons land het conflict, dat zich onder de bezetting heeft voorgedaan in de Gereformeerde Kerk, een conflict, dat tot een nieuwe kerksplitsing heeft geleid.

Zijn de diepere oorzaken hiervan te zoeken in theologische meningsverschillen, zoals die bij het ontbreken van onfeilbaar leergezag niet anders dan verwacht kunnen worden, de naaste oorzaak van het eigenlijke conflict is gelegen in de wijze waarop getracht is de moeilijkheden tot een oplossing te brengen.

Als buitenstaander kan men zich niet aan de indruk onttrekken, dat de Generale Synode van de gunstige omstandigheid, dat de bezetting de aandacht van velen anderszins gebonden hield en een propagandavoering op grote schaal van andere zienswijzen niet mogelijk maakte, gebruik heeft willen maken om bijtijds de reeds lang aanhangige leergeschillen te beslechten.

Anderzijds kan men echter niet dan bewondering hebben voor de klare en doordachte wijze, waarop de leeruitspraken van de Synode van Juni 1942 zijn geformuleerd en voor de gematigde toon, waarop een commissie van vier theologen in opdracht van de synode deze uitspraken van een toelichting heeft voorzien.

O.a. zijn bepaalde consequenties van de leer betreffende de Kerk en de Sacramenten in het geding, in het bijzonder voorzover er verband is met de leer van de uitverkiezing, de leer van de volharding der heiligen en de leer van de wedergeboorte.

Beide partijen beroepen zich behalve op de H. Schrift ook op de belijdenisgeschriften en de liturgische formulieren der kerk. Hier doet zich echter de grote moeilijkheid voor, dat indien er één punt is, waarop de officiële kerkelijke geschriften geen eenstemmigheid vertonen, dit juist het punt is van Kerk en Sacrament. De verschillende uitspraken in deze, die erin voorkomen, zijn kennelijk van zeer verschillende oorsprong en het is duidelijk merkbaar, hoe er naar gestreefd is om naast het nieuwe in het reformatorische standpunt toch ook het „waardevolle" van de katholieke erfenis te bewaren.

De ruimte laat niet toe hier verder op in te gaan. Slechts één voorbeeld. Art. 33 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis bevat zelfs de specifiek „katholieke" formulering, dat de H. Sacramenten niet ijdel of ledig zijn om ons te bedriegen, maar zichtbare tekenen en zegels van een inwendige en onzienlijke zaak, door middel waarvan God in ons werkt door de kracht van den Heiligen Geest. Op andere plaatsen zijn de H. Sacramenten echter niet per se uitwendige tekenen van een inwendig gebeuren, maar tekenen van de belofte, dat Christus ons Zijn verdiensten zal toerekenen op ons geloof. Werkelijkheid of Belofte, die onder bepaalde voorwaarden in Werkelijkheid zal overgaan? Men kan voor beide leermeningen bewijsplaatsen vinden.

Wanneer men ziet, hoe geen van beide partijen de feitelijkheid van de algemene genade, het genadeverbond, de staat van genade, de onsterfelijkheid der ziel, de beide naturen in Christus, in twijfel trekt, maar het „slechts" gaat om een nadere precisering van het theologisch verband, terwijl de synode op het belangrijke punt van de pluriformiteit der Kerk nadere bezinning nodig achtte, vraagt men zich af, of — ook bij de protestantse kerkopvatting — de liefde, de nederigheid en het geduld een zo ernstige zaak als het verbreken van de kerkelijke eenheid niet hadden moeten voorkomen.

Intussen is het leergeschil ontaard in een juridisch geschil over de bevoegdheden van de synode en over het al of niet rechtmatige in het optreden van Prof. Schilder en diens medestanders.

Zij, die zich „bezwaard" gevoelden over de uitspraken van de Generale Synode en over de schorsing en tenslotte het ontslag van Prof. Schilder als hoogleraar en predikant, zijn van „bezwaarden" geworden tot „losgemaakten" of „vrijgemaakten", vrijgemaakt nl. van het juk van de Synode.

Tijdens een vergadering in 1944, na de bevrijding door de professoren Schilder en Greijdanus te 's-Gravenhage bijeengeroepen, tekenden de eerste predikanten de „Akte van Vrijmaking". Momenteel moet men aannemen, dat ca. 150 predikanten met ca. 100.000 aanhangers zich hebben „vrijgemaakt". Zij vormen een nieuwe Gereformeerde Kerk met een eigen synode, een eigen theologische school (in Kampen) en een eigen missie. De belijdenisgeschriften zijn dezelfde gebleven (de drie „formulieren van enigheid"), maar op enkele punten wordt een afwijkende uitleg gegeven. Vooral in de provincies Groningen, Overijsel en Drénte hebben veel predikanten zich vrijgemaakt.

Intussen kan het ons niet ontgaan, dat zich in deze gang van zaken de tegenstelling openbaart tussen wat men zou kunnen noemen een „katholieke" en een „heretische" mentaliteit: handhaving van het algemeen-kerkelijk gevoelen enerzijds tegenover de handhaving van eigen verworven overtuiging met beroep op de H. Schrift anderzijds.

Weliswaar is er in de Gereformeerde Kerk geen door de Heilige Geest gewaarborgd onfeilbaar leergezag, maar toch eist het kerkelijk standpunt gehoorzaamheid aan het kerkgezag tegenover het individueel standpunt, dat slechts gehoorzaamheid kent aan eigen inzicht en overtuiging. De synodale kerk, zelf vrucht van twee afscheidingen (Calvijn, Kuiper), handhaaft tegenover Schilder het „katholieke" standpunt.

Rasconflicten in Zuid Afrika

Generaal Smuts stoort zich niet aan de U.N.O. Rassenquaestie overheerst.

Het bezoek van de Engelse koninklijke familie aan Zuid-Afrika heeft niet alleen voor de verhoudingen binnen het Britse gemenebest boven verwachting gunstige resultaten gehad. Ook binnen de grenzen der Unie van Zuid-Afrika zijn er weldadige gevolgen van te bespeuren. De oude, felle tegenstelling tussen blanken en Indiërs is er, althans voor enige tijd, door verzacht geworden.

De Unie van Zuid-Afrika telt elf en een kwart millioen inwoners; hiervan zijn 2.335.000 van Europese (Hollandse en Engelse) afkomst. Van de bijna 9 millioen kleurlingen baren de 280.000 Indiërs aan het Afrikaanse gouvernement verreweg de meeste zorg. De Indiërs zijn intelligent, hebben een sterke commerciële inslag, en houden er bovendien zeer aparte levensgewoonten op na, waardoor zij zich vrijwel onmogelijk met de overige bevolking laten assimileren. Zij spreken vlot Engels, oefenen intellectuele en en handelsberoepen uit, maar zijn als Hindoe's of Mohammedanen, ontoegankelijk voor het Christendom, en huwen uitsluitend onder elkaar. Dit alles maakt hen bij de Afrikaanders gehaat en ook gevreesd, wegens hun financiële macht.

De Afrikaanders hebben zich willen beschermen door een reeks van wetten en verordeningen, die aan de Indiërs beperkingen opleggen en van vrij vernederende aard zijn. Zij mogen geen bedienden houden van ander ras, mogen zich niet na 9 uur 's avonds op straat vertonen, mogen niet op de trottoirs wandelen. In de stad Durban, de grootste van Natal, maken zij bijna de helft der inwoners uit, en hun geboortecijfer is hoger dan dat der blanken. Maar Generaal Smuts verklaarde begin 1946: „wij zullen niet toelaten, dat Durban een Indische stad wordt".

De meeste Indiërs wonen in het Oosten van de Unie, in Transvaal en Natal, waar zij ruim de helft van de bevolking uitmaken. Degene die sinds het begin dezer eeuw het meest heeft gewerkt aan vermeerdering van het zelfbewustzijn dezer „koelies" is Gandhi, de Mahatma, geweest!

In 1913 werd verdere immigratie van Indiërs bij de wet verboden, en allen Indiërs, wier contact-arbeid afgelopen was, aangezegd te vertrekken. Maar de Indiërs genoten in Zuid-Afrika een hogere levensstandaard dan in hun eigen land en wilden deze niet weder verliezen. In 1943 verbood een wet aan de Indiërs onroerende eigendommen te bezitten in zg. Europese zones. Dit was een gevolg van de handige speculatiezucht van de Indiërs, die gebruik maakten van het feit, dat geen blanke in de nabuurschap van een Indiër wilde wonen, waardoor de waarde van de huizen in de omgeving aanzienlijk daalde. Deze huizen werden dan aangekocht door andere Indiërs, waardoor langzamerhand een voor „Europeanen" onbewoonbare enclave ontstond.

Het is in de Unie aan de Indiërs verboden zich zonder speciale vergunning van de ene provincie naar de ander te begeven. Zij mogen in de treinen slechts derde klasse reizen. Ondanks hun aantal kunnen zij zich in het Parlement der Unie slechts door drie afgevaardigden, en één senator van Europese afstamming, doen vertegenwoordigen. Omdat zij vredelievend en niet agressief in feite willen verdragen, maar zij verdragen niet, dat deze bij de wet zijn vastgesteld.

De zelfbewuste houding van Smuts werd in December 1946 door een besluit van de Algemene Vergadering der U. N. O. op duidelijke wijze afgekeurd. Toen werd een Indische resolutie, waarin het Zuidafrikaanse rassen-beleid, in het bizonder jegens de Indische minderheid werd aan de kaak gesteld, aangenomen door 32 tegen 15 stemmen, met slechts 7 onthoudingen. Smuts had, toen hij het debat hierover opende, gezegd, dat het „monsterachtig" zou zijn, de Indische resolutie te laten passeren, en hij wees op de gevaren van een dergelijke inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van een staat door de vergadering der U.N.O. Hij werd echter verslagen, en de Indische afgevaardigde, Mevrouw Pandit, kreeg handdrukken van alle aanwezigen met andere dan witte huidskleur, en een complimenterend knikje van Molotov.

J. C. SMUTS

Niettemin, de blanke bevolking van Zuid-Afrika heeft de beslissing van de vergadering in Flushing Meadows als een grote onbillijkheid gevoeld. En in Januari daaropvolgend verklaarde generaal Smuts in het Afrikaanse parlement, dat hij zich niet zou houden aan de aanbeveling van de vergadering der U.N.O. om overleg te plegen met de regering van India ten aanzien van de Afrikaanse wetgeving voor de Indiërs. (Nog op een ander punt gevoelde Zuid-Afrika zich in zijn rechten miskend door de U.N.O.; de gevraagde inlijving van het mandaat Zuid-West-Afrika, de vroegere Duitse kolonie, welke eveneens geweigerd werd. Ook hierin zeide Smuts, zich niet aan de uitspraak der U.N.O. te zullen storen.

Smuts' beleid is gegrondvest op grondig en on-sentimenteel inzicht in de rassen-verhoudingen der Unie. Zijn argumenten zijn practisch en tastbaar, en gaan van andere stellingen uit dan de humanitaire gevoelens en beginselen der afgevaardigden in de U.N.O.-vergadering. Hij zegt, dat er geen sprake is van tyrannieke maatregelen tegen de Indische bevolking: er bestaat geen ghetto in Durban: de bestaande rechten en eigendommen der Indiërs zijn verzekerd; zij hebben een stem in het Parlement en in de provinciale raad. Bovendien zal er door de regering op worden toegezien, dat het provinciale bestuur maatregelen neemt tot verbetering van huisvesting, medische verzorging en onderwijs voor de Indische bevolking.

West-Europeanen doen er goed aan, bij het beoordelen van Zuidafrikaanse toestanden, te bedenken dat de economische structuur van de Unie geheel anders is dan van Europese staten. De rassenverhouding overheersen elk ander probleem. De Zuidafrikaanse economie is gebaseerd op de goedkope arbeidskracht der kleurlingen (Indiërs en Bantoe-negers). Een consequent socialistisch programma door te voeren is er vooralsnog onmogelijk. Het blanke ras heeft aan de Zuidafrikaanse staat zijn aanzijn, zijn civilisatie en zijn industrie gegeven. Een plotselinge opheffing der discriminatie- en degregatie-politiek der regering zou een onoverzienbare verwarring en een algemene verarming tengevolge hebben.

Andererzijds zullen echter de „reactionnaire" uitlatingen van generaal Smuts niet zonder internationale weerklank blijven. Zij zullen een speciale consequentie hebben voor de blanken, die in Afrika wonen, in de Unie, in de Engelse en Franse bezittingen in Oost- en Noord-Afrika. Van de 150 millioen bewoners van het „zwarte" werelddeel zijn er slechts 3 millioen blanken. Het is zaak, dat het ontwakende zelfbewustzijn der gekleurde volken door de blanken wordt aanvaard en in productieve banen geleid (zoals bijv. in Algiers door de Fransen geschiedt; en dat de ontzettende mogelijkheden van een rassen-oorlog hun duidelijk voor ogen staan.

(„De Tijd").

MR. & MRS. NED WAYNE KERSHNER — DE JONGH
announce the birth of their son
Ronald Emile
Hagerstown, Maryland U. S. A.
13th May '47
2-1